

**Obudowa Multimedialna
Doradztwa Zawodowego**

Z A W Ó D

Fryzjer

(514101)

Informacja zawodoznawcza dedykowana młodzieży i dorosłym.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach Projektu „Przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów wspierających proces doradztwa zawodowego” nr projektu POWR.02.14.00-00-1002/18 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie.

Informacja zawodoznawcza dedykowana jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz osób dorosłych, a także pracującej z uczniami kadry, która realizuje zadania z zakresu doradztwa zawodowego (szkoły i placówki systemu oświaty oraz ich organy prowadzące). Informacja jest elementem zasobów multimedialnych wspierających proces doradztwa zawodowego.

SŁOWNIK	6
CZĘŚĆ I - OGÓLNE INFORMACJE O SYSTEMIE KSZTAŁCENIA W POLSCE	10
1. STRUKTURA UCZENIA W POLSCE	11
2. UZYSKIWANIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	14
NABYWANIE I POTWIERDZANIE KWALIFIKACJI W ZAWODZIE	15
DODATKOWE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE W ZAKRESIE WYBRANYCH ZAWODÓW SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO	17
PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH	17
KWALIFIKACJE RYNKOWE	17
CZĘŚĆ II - INFORMACJE ZAWODOZNAWCZE	19
1. DANE ZAWODOZNAWCZE	19
SYNTEZA ZAWODU – FRYZJER	19
KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE	20
WARUNKI PRACY	20
PREFEROWANE W ZAWODZIE PREDYSPOZYCJE	20
PRZECIWWSKAZANIA DO ROZPOCZĘCIA PRACY I KSZTAŁCENIA W DANYM ZAWODZIE LUB SZKOLE	21
TYPOWE DLA ZAWODU MIEJSCA PRACY	23
TYPOWE DLA ZAWODU STANOWISKA PRACY	23
TYPOWE DLA ZAWODU WYPOSAŻENIE STANOWISK PRACY	24
2. MOŻLIWOŚCI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE	28
ŚCIEŻKI UZYSKIWANIA KWALIFIKACJI W ZAWODZIE	29
DODATKOWE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE	31
MOŻLIWOŚCI KONTYNUACJI NAUKI LUB UZUPEŁNIANIA KWALIFIKACJI – FRYZJER	30
3. SYTUACJA ZAWODU NA RYNKU PRACY	32
ZAPOTRZEBOWANIE	32
ZAROBKI	34
4. STATYSTYKI ORAZ INFORMACJE DOTYCZĄCE SZKÓŁ	35
SZKOŁY PROWADZĄCE KSZTAŁCENIE W ZAWODZIE	35
PREFERENCJE UCZNIÓW PRZY WYBORZE SZKOŁY	36
WYNIKI EGZAMINÓW ZAWODOWYCH	37
CZĘŚĆ III - MATERIAŁY POMOCNICZE	40
1. NARZĘDZIA I MATERIAŁY WZBOGACAJĄCE WARSZTAT PRACY DORADCÓW ZAWODOWYCH	40
PRZYDATNE LINKI	40

**2. NARZĘDZIA I MATERIAŁY ROZSZERZAJĄCE INFORMACJĘ
ZAWODOZNAWCZĄ**

41

SŁOWNIK

Zawód - stanowi źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki. W zawodach szkolnictwa branżowego zostały wyodrębnione kwalifikacje. Zawody są zawodami jednokwalifikacyjnymi lub dwukwalifikacyjnymi.

Zadania zawodowe – to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania kończącym się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. Jest to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiający sporządzenie opisu zawodu.

Szkoła ponadpodstawowa – to: czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum oraz trzyletnia branżowa szkoła I stopnia - typy szkół, do których uczęszcza się po zakończeniu edukacji na poziomie podstawowym. Szkoły ponadpodstawowe to również: trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, dwuletnia branżowa szkoła II stopnia oraz szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Liceum ogólnokształcące – typ ponadpodstawowej szkoły czteroletniej, której ukończenie daje wykształcenie średnie i umożliwia

uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Technikum – typ ponadpodstawowej szkoły pięcioletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Branżowa szkoła I stopnia - typ ponadpodstawowej szkoły trzyletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie daje wykształcenie zasadnicze branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie w branżowej szkole II stopnia kształcącej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych począwszy od klasy II.

Branżowa szkoła II stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły dwuletniej, do której można uczęszczać po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia. Ukończenie branżowej szkoły II stopnia daje wykształcenie średnie branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, po zdaniu

egzaminu zawodowego w danym zawodzie, oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W technikum, w zawodzie dwukwalifikacyjnym, w większości przypadków pierwsza kwalifikacja jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole I stopnia, natomiast druga kwalifikacja z technikum, jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole II stopnia. W branżowej szkole II stopnia po zdaniu egzaminu maturalnego, możliwa jest dalsza edukacja na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe

– szkoły kształcące w zawodach szkolnictwa branżowego to: pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła I stopnia, dwuletnia branżowa szkoła II stopnia oraz szkoła policealna kształcąca w zależności od zawodu od 1 roku do 2,5 lat.

Egzamin maturalny – egzamin państwowy przeprowadzany wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych (liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół II stopnia) po zdaniu którego uzyskuje się świadectwo dojrzałości. Jego rolę w aktualnym systemie oświaty, nauki i szkolnictwa wyższego jest również zastąpienie egzaminów wstępnych na uczelnie wyższe.

Egzamin zawodowy - egzamin umożliwiający uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadania wykształcenia zasadniczego zawodowego, wykształcenia zasadniczego branżowego, wykształcenia średniego branżowego lub wykształcenia średniego – również dyplomu zawodowego.

Praktyczna nauka zawodu – rodzaj obowiązkowych zajęć edukacyjnych organizo-

wanych przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców - również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Kwalifikacja - zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez dany podmiot (świadectwem, dyplomem, zaświadczeniem).

Kwalifikacja w zawodzie - wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie jednej kwalifikacji. Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalający na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, czyli opisanych wymagań, które potwierdzą osiągnięcie efektów

kształcenia w danej kwalifikacji.

Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy (KKZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji.

Kurs umiejętności zawodowych (KUZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia: podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) - to struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji, umożliwiająca pośrednie porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. Została ona przedstawiona w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) - opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji - zakres i stopień złożoności wymaganych efektów

uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się.

Rzemiosło – zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez:

1. osobę fizyczną, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji tej osoby i jej pracy własnej, w imieniu własnym i na rachunek tej osoby – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub,
2. wspólników spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej – jeżeli spełniają oni indywidualnie i łącznie warunki określone w pkt 1, lub
3. spółkę jawną, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, lub
4. spółkę komandytową osób fizycznych, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
5. spółkę komandytowo-akcyjną osób fizycznych, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust.1 pkt 2 lub 3, wszystkich wspólników i ich pracy własnej – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przed-

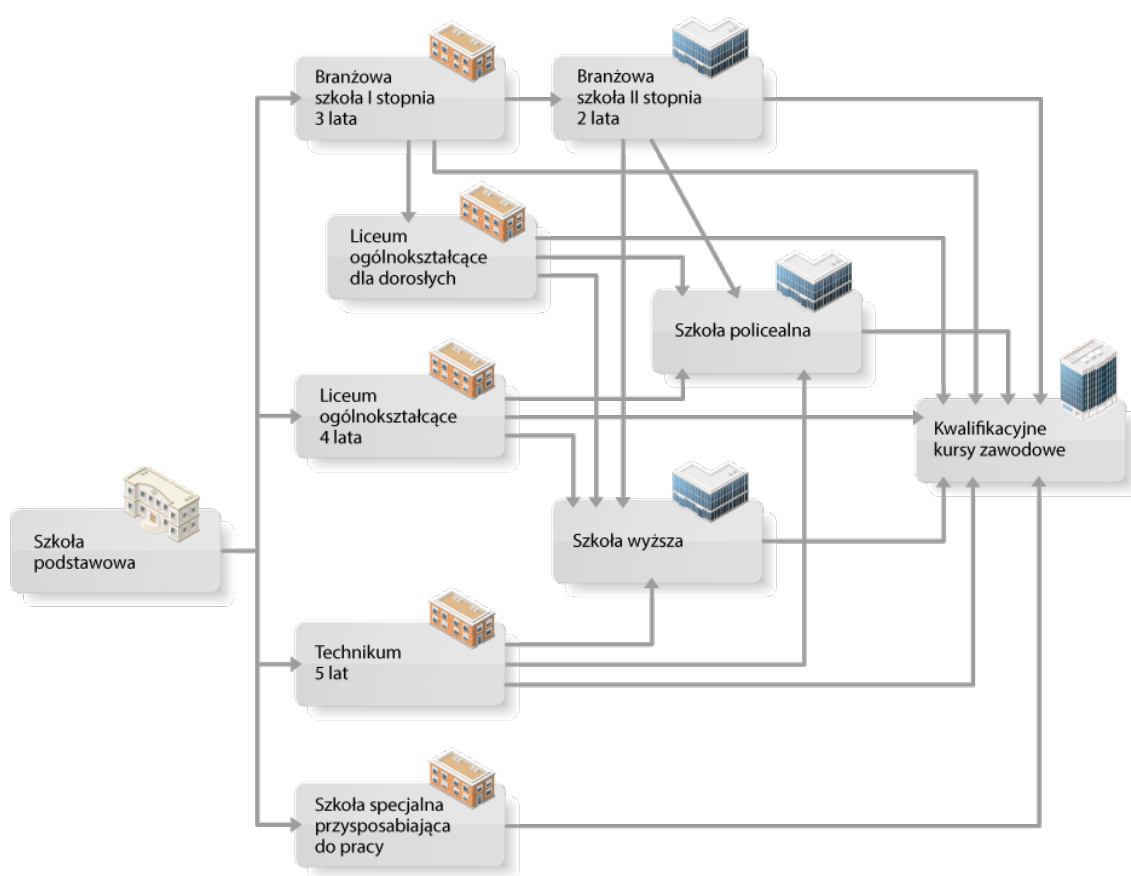
siębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub

6. jednoosobową spółkę kapitałową, powstałą na podstawie art. 551 §5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019r. poz. 505) w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, wykonującego we własnym imieniu działalność gospodarczą, z wykorzystaniem swoich zawodowych kwalifikacji i pracy własnej – jeżeli powstała spółka jest mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, lub
7. spółkę, o której mowa w pkt 3–5, jeżeli działalność gospodarcza jest wykonywana z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3, przynajmniej jednego wspólnika i jego pracy własnej, pod warunkiem że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika, lub
8. wspólników spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej, jeżeli działalność gospodarcza jest wykonywana z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji przynajmniej jednego wspólnika i jego pracy własnej, pod warunkiem, że pozostałymi wspólnikami są małżonek, wstępni lub zstępni wspólnika oraz wszyscy wspólnicy łącznie są mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

CZĘŚĆ I – OGÓLNE INFORMACJE O SYSTEMIE KSZTAŁCENIA W POLSCE

System oświaty w Polsce przewiduje różne poziomy i formy nauki. Po ukończeniu każdego etapu kształcenia uczeń samodzielnie lub wraz z rodzicami, podejmuje decyzję o wyborze dalszej drogi kształcenia. Poniżej przedstawiamy schemat, który pokazuje, jakie są możliwości kształcenia w Polsce.

Schemat kształcenia w Polsce obowiązujący od 1 września 2019 r.

Źródło: <https://doradztwo.ore.edu.pl/sciezka-ksztalcenia/>

1. STRUKTURA UCZENIA W POLSCE OBEJMUJE:

Struktura uczenia w Polsce obejmuje:

1. WCZESNĄ EDUKACJĘ I OPIEKĘ

- placówki dla dzieci w wieku 0-3 lata: żłobki, kluby dziecięce,
- placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat: przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego, punkty przedszkolne.

2. SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

- 8-letnią szkołę podstawową.

3. SZKOLNICTWO PONADPODSTAWOWE

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią branżową szkołę pierwszego stopnia,
- 2-letnią branżową szkołę drugiego stopnia,
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy.

4. KSZTAŁCENIE W RZEMIOŚLE

- prowadzone w formie nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

5. SZKOLNICTWO WYŻSZE

- studia licencjackie,
- studia inżynierskie,
- uzupełniające studia magisterskie,
- jednolite studia magisterskie,
- studia doktorskie.

6. KSZTAŁCENIE DOROSŁYCH

- szkoła podstawowa dla dorosłych (7 i 8 klasa),
- 4-letnie liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- szkołę policealną o okresie nauki od 1 roku do 2,5 lat,
- kwalifikacyjne kursy zawodowe,

- kursy umiejętności zawodowych.

Wprowadzenie branżowej szkoły I stopnia, w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej, nastąpiło 1 września 2017 r. Wprowadzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia nastąpi w roku szkolnym 2020/2021.

Nauka w Polsce jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Obowiązek szkolny (tj. obowiązek uczęszczania do 8-letniej szkoły podstawowej) dotyczy dzieci i młodzieży w wieku 7-15.

Obowiązek nauki odnosi się do młodzieży w wieku 15-18 lat i może być realizowany w szkole ponadpodstawowej lub poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy.

WCZESNA EDUKACJA I OPIEKA

Placówki dla dzieci w wieku 0-3 lata:

- żłobki,
- kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobowiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji, podlegają Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

Od września 2016 r. edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa dla dzieci w wieku 3-5 lat i obowiązkowa dla 6-latków. Każdy 4- i 5-latek ma prawo do miejsca w przedszkolu. Od września 2017 r. prawo to dotyczy także dzieci 3-letnich. Rodzice dzieci 6-letnich mają od roku szkolnego 2016/17 prawo wyboru – mogą posłać 6-latka do 1 klasy szkoły podstawowej lub pozwolić mu na kontynuację nauki w placówce wychowania przedszkolnego. Dzieci 7-letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie 1 szkoły podstawowej.

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

- klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),
- klasy 4-8, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

SZKOLNICTWO PONADPODSTAWOWE

Nowe typy szkół średnich (ponadpodstawowych):

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnia branżowa szkoła I stopnia,
- 2-letnia branżowa szkoła II stopnia,
- trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Uczniowie branżowej szkoły I stopnia i technikum oraz branżowej szkoły II stopnia i szkoły policealnej przystępują w trakcie trwania nauki do egzaminów zawodowych w danym zawodzie by uzyskać dyplom zawodowy.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa dojrzałości, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie branżowej szkoły II stopnia.

SZKOLNICTWO POLICEALNE

Ten etap kształcenia jest zaliczany w polskim systemie edukacji do szkolnictwa na poziomie średnim. Szkoły policealne są przeznaczone dla osób posiadających wykształcenie średnie, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub technikum, w przyszłości również branżową szkołę II stopnia (wykształcenie średnie branżowe) i pozwalają na uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji w zawodzie. Nauka w szkole policealnej w zależności od zawodu trwa od 1 roku do 2,5 lat. Uczniowie szkół policealnych zdają takie same egzaminy zawodowe jak uczniowie branżowych szkół II stopnia oraz techników.

KSZTAŁCENIE W RZEMIOŚLE

Szczególną formą kształcenia zawodowego jest system kształcenia w rzemiośle.

Nauka zawodu ma charakter dualny i składa z dwóch integralnych, równolegle realizowanych części: praktycznej nauki zawodu zorganizowanej w zakładzie rzemieślniczym i doksztalcania teoretycznego zorganizowanego przez szkołę.

Istotą tego systemu kształcenia jest założenie, według którego organizacja kształcenia praktycznego pod kierunkiem mistrza, w naturalnych warunkach pracy jest najskuteczniejszym sposobem na łączenie edukacji i pracy.

Uczeń w systemie kształcenia w rzemiośle posiada zawartą umowę o pracę i jednocześnie jest uczniem branżowej szkoły I stopnia. W ten sposób, uzyskuje podwójny status prawny tj. ucznia i pracownika młodocianego lub wyłącznie pracownika młodocianego, jeśli doksztalcanie teoretyczne realizowane jest w systemie pozaszkolnym.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Programy kształcenia są realizowane przez dwa typy uczelni:

- uczelnie akademickie,
- uczelnie zawodowe.

Oba typy uczelni prowadzą studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia III stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

Studia mogą mieć dwie podstawowe formy organizacyjne: stacjonarną i niestacjonarną.

Czas trwania studiów I stopnia to:

- 3-4 lata w przypadku tytułu zawodowego licencjata,
- 3,5 - 4 lata w przypadku tytułu zawodowego inżyniera.

Posiadanie tytułu licencjata lub inżyniera uprawnia do podjęcia studiów II stopnia. Studia II stopnia trwają od 1,5 roku do 2 lat w zależności od kierunku studiów.

Studia na wybranych kierunkach są prowadzone jako jednolite studia magisterskie, które trwają 4-6 lat. Studia I i II stopnia oraz jednolite magisterskie kończą się egzaminem dyplomowym, po zdaniu, którego studenci otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych. Posiadanie tytułu magistra uprawnia do wykonywania danego zawodu i umożliwia wstęp na studia doktoranckie prowadzone w uczelniach i placówkach naukowo-badawczych, trwające od 3 do 4 lat.

KSZTAŁCENIE I SZKOLENIE DOROSŁYCH

Kształcenie ustawiczne to kształcenie osób dorosłych, ma ono na celu stworzenie osobom dorosłym szans na uzupełnienie i poszerzenie wiedzy, zdobycie kwalifikacji i umiejętności do celów zawodowych i osobistych, przystosowanie się do zmieniających się technologii, czy przygotowanie do zmiany pracy. Prowadzone i organizowane jest w publicznych i niepublicznych szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia i szkołach policealnych, a także w formach pozaszkolnych realizowanych przez publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe.

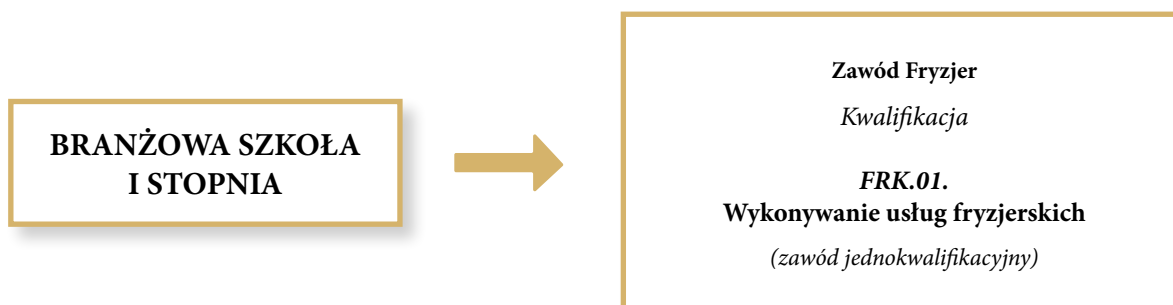
2. UZYSKIWANIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

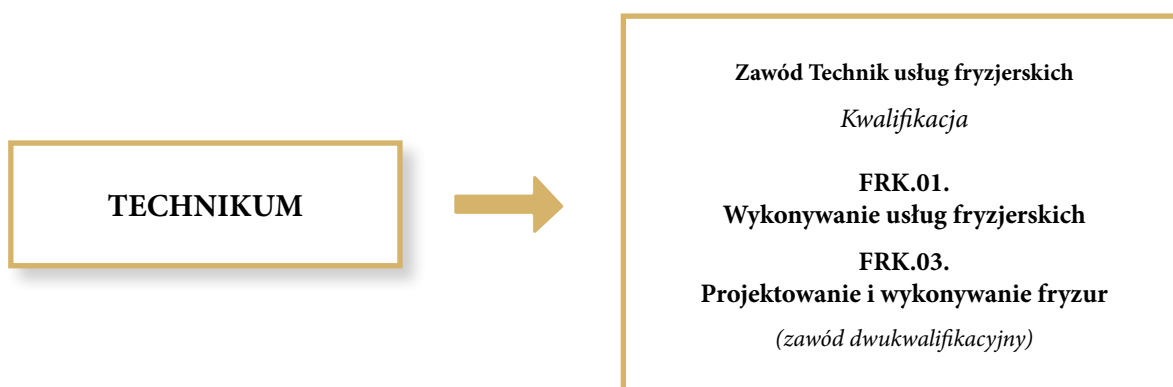
Uzyskiwanie kwalifikacji możliwe jest w różnych formach. Kwalifikacje nadawane są w systemie oświaty i szkolnictwa wyższego, a podstawą prawną regulującą uzyskiwanie kwalifikacji są m. in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1481 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 316 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 991 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 652 z późn. zm.);
- ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dnia 22 grudnia 2015 r. (tj. Dz.U. 2018 r. poz. 2153 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczególnych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 1707 z późn. zm.).

NABYWANIE I POTWIERDZANIE KWALIFIKACJI W ZAWODZIE

W branżowych szkołach I stopnia są nauczane zawody, w których wyodrębniono jedną kwalifikację. W szkołach policealnych przeważają zawody, w których wyodrębniono jedną kwalifikację, a w technikumach – zawody mogą mieć maksymalnie dwie kwalifikacje. Jedna kwalifikacja może stanowić składową kilku zawodów – kwalifikacje wyodrębnione w zawodach jednokwalifikacyjnych często stanowią składową zawodów dwukwalifikacyjnych.

Uczniowie w trakcie nauki w branżowych szkołach I stopnia (w tym młodociani pracownicy zatrudnieni u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem) technikach, branżowych szkołach II stopnia oraz w szkołach policealnych przystępują do egzaminów zawodowych w danych zawodach. Do tego samego egzaminu przystąpić mogą również uczniowie branżowych szkół I stopnia (będący młodocianymi pracownikami zatrudnionymi u pracodawcy będącego rzemieślnikiem) oraz uczestnicy kwalifikacyjnego kursu zawodowego (jednej z pozaszkolnych form kształcenia).

Kwalifikacje w zawodzie można nabywać także na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Kwalifikacyjny kurs zawodowy jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, w zakresie wybranej kwalifikacji.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez szkoły w zakresie zawodów, w których kształcą oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do tej samej branży.

Po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, absolwenci kursu mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w zakresie danej kwalifikacji w zawodzie celem uzyskania certyfikatu kwalifikacji zawodowej. Warunkiem uzyskania dyplomu zawodowego jest zdanie egzaminów ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadanie właściwego dla danego zawodu poziomu wykształcenia.

Kwalifikacje w zawodzie można także uzyskać w trybie tzw. eksternistycznych egzaminów zawodowych, do których mogą przystąpić osoby, które co najmniej dwa lata kształciły się lub co najmniej dwa lata pracowały w danym zawodzie. Możliwość taka dotyczy większości kwalifikacji zawodowych (poza przede wszystkim zawodami z branży opieki zdrowotnej).

Egzamin zawodowy w zakresie danej kwalifikacji w zawodzie przeprowadzany jest w tym samym terminie i na tych samych zasadach zarówno dla uczniów i absolwentów szkół, jak i dla słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych czy eksternów (osób które chcą potwierdzić swoje kwalifikacje zawodowe nabyte w trakcie pracy, lub po co najmniej 2 latach kształcenia w danym zawodzie).

Egzaminy zawodowe prowadzą Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (OKE).

DODATKOWE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE W ZAKRESIE WYBRANYCH ZAWODÓW SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO

Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może zaoferować uczniowi przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

W szkole przygotowanie do nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych, podobnie jak przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, może być realizowane w wymiarze wynikającym z różnicy między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego określoną w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie szkolnictwa branżowego określoną w podstawie programowej kształcenia danym w zawodzie szkolnictwa branżowego.

PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

Przykładem procesu prowadzącego do uzyskania kwalifikacji jest przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane przez instytucje rynku pracy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2018 r. poz.1265 z późn. zm.) przygotowanie zawodowe dorosłych stanowi formę praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowaną bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Ten instrument aktywizacji musi być realizowany zgodnie z programem przygotowania zawodowego obejmującym nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej oraz zakończyć się egzaminem zawodowym, egzaminem czeladniczym, mistrzowskim lub egzaminem sprawdzającym.

KWALIFIKACJE NADAWANE POZA SYSTEMAMI OŚWIATY I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO PRZEZ ORGANY WŁADZ PUBLICZNYCH I SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

Do tej grupy należą kwalifikacje nadawane przez ministrów, szefów urzędów centralnych, instytutów badawczo-rozwojowych (m.in: Urząd Dozoru Technicznego, Transportowy Dozór Techniczny, Instytut Spawalnictwa, Urząd Regulacji Energetyki, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego) i innych podmiotów (np. izby rzemieślnicze, samorządy zawodowe).

Podstawą prawną regulującą uzyskiwanie tego rodzaju kwalifikacji są ustawy lub rozporządzenia, które regulują ich uzyskiwanie.

KWALIFIKACJE RYNKOWE

Kwalifikacje rynkowe, to nieuregulowane przepisami prawa kwalifikacje, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej po zgłoszeniu do Zintegrowanego

Systemu Kwalifikacji. Kwalifikacje zgłoszone prezentuje Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) znajdujący się pod adresem:

<https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Kwalifikacje rynkowe są formą potwierdzania kwalifikacji istotnych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy i gospodarki. Możliwość ta pojawiła się w Polsce dopiero w 2015 r., kiedy została wprowadzona ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

CZĘŚĆ II – INFORMACJE ZAWODOZNAWCZE

1. DANE ZAWODOZNAWCZE

SYNTEZA ZAWODU - FRYZJER

Synteza zawodu:	<p><i>Zgodnie z życzeniami klientów wykonuje zabiegi fryzjerskie, takie jak: golenie i strzyżenie włosów i zarostu, mycie i pielęgnowanie włosów, czesanie, trwała ondulacja, pielęgnowanie, rozjaśnianie i farbowanie włosów, za pomocą różnorodnych narzędzi, z wykorzystaniem specjalistycznych aparatów oraz materiałów fryzjerskich.</i></p>
------------------------	---

Do zawodu fryzjera (kwalifikacja pełna) przypisany jest IV poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

GŁÓWNE ZADANIA ZAWODOWE

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie fryzjer powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji FRK.01. Wykonywanie usług fryzjerskich:

1. prowadzenia konsultacji z klientem lub klientką dotyczącej wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych włosów,
2. doradzania w zakresie doboru koloru i odpowiedniej fryzury,
3. wykonywania pielęgnacji włosów i skóry głowy,
4. wykonywania nietrwałego i trwałego odkształcania włosów,
5. wykonywania strzyżenia włosów i formowania zarostu,
6. wykonywania zmiany koloru włosów,
7. wykonywania stylizacji fryzur.

KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE

W zawodzie fryzjer wyodrębniono jedną kwalifikację cząstkową:

Symbol kwalifikacji z klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego	Nazwa kwalifikacji	Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – kwalifikacja cząstkowa w zawodzie
FRK.01.	Wykonywanie usług fryzjerskich	4.

WARUNKI PRACY

Po zdobyciu zawodu będziesz pracował:

- w kontakcie z klientem,
- w pomieszczeniach zamkniętych, w salonach fryzjerskich,
- samodzielnie,
- w pozycji stojącej,
- w systemie jedno lub dwuzmianowym,
- wykorzystując specjalistyczne urządzenia i sprzęt (np. suszarka, lokówka, prostownica, kasa fiskalna, programy komputerowe np. mikrokamera do diagnozy skóry głowy, karta klienta, programy doboru fryzury, do indywidualnego klienta),
- w kontakcie ze środkami chemicznymi (np. szampony, farby, środki do układania fryzur, preparaty do dezynfekcji, itp.).

PREFEROWANE W ZAWODZIE PREDYSPOZYCJE

W zawodzie fryzjer preferowane są następujące predyspozycje:

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zmysł artystyczny,
- zdolność do rozróżniania barw,

- cierpliwość,
- spostrzegawczość,
- komunikatywność,
- życzliwość dla ludzi,
- dokładność,
- umiejętności manualne,
- gotowość do ciągłej nauki,
- elastyczność,
- kreatywność,
- pasja,
- wysoka kultura osobista,
- podzielność uwagi,
- zdolność do podejmowania decyzji,
- samodzielność,
- twórczość,
- łatwość w akceptacji zmian, odporność w sytuacjach stresowych, dyskrecja.

PRZECIWWSKAZANIA DO ROZPOCZĘCIA PRACY I KSZTAŁCENIA W DANYM ZAWODZIE LUB SZKOLE

Do przeciwwskazań wykonywania zawodu fryzjera należą:

- płaskostopie i żylaki kończyn dolnych,
- nadmierne pocenie się rąk,
- zaburzenia równowagi,
- alergie, astma,
- epilepsja,
- poważne wady wzroku (daltonizm) i słuchu (głuchota, niedosłuch),
- nieprawidłowa wymowa,
- wady kręgosłupa,
- choroby stawów.

PLUSY I MINUSY ZAWODU

PLUSY ZAWODU	MINUSY ZAWODU
<ul style="list-style-type: none"> • udział w kształtowaniu wizerunku klienta, • bezpośredni kontakt z ludźmi, • duże zapotrzebowanie na fryzjerów na rynku pracy, • możliwość rozwoju własnej kreatywności i twórczości, • możliwość ciągłego doskonalenia zawodowego, • możliwość udziału w konkursach międzynarodowych, • możliwość udziału w szkoleniach, i konkursach fryzjerskich na terenie Polski i poza granicami, • rozwijanie zainteresowań i łączenie ich wg indywidualnych potrzeb, • możliwość współpracy z firmami kosmetycznymi i medycznymi, • możliwość prowadzenia szkoleń i uczenia osób przygotowujących się do zawodu, • niskie bariery związane z założeniem własnego sprawnie działającego salonu, • dosyć komfortowe warunki pracy i elastyczne godziny pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwy kontakt z tzw. trudnym klientem, • praca w warunkach stojących, • kontakt ze środkami chemicznymi, w tym z alergenami, • konieczność pracy zmianowej, w tym popołudniami, a czasami w weekendy, • konieczność radzenia sobie z zadaniami zawodowymi, jeśli: <ul style="list-style-type: none"> — kandydatowi do pracy brakuje wyobraźni — kandydatowi do pracy brakuje kreatywności — kandydat do pracy nie ma zdolności manualnych i artystycznych — kandydat do pracy ma słabe wykształcenie ogólne — kandydatowi do pracy brakuje cierpliwości i odporności psychicznej w kontaktach z klientami — kandydat do pracy nie przepada za dbałością o kulturę i higienę osobistą.

TYPOWE DLA ZAWODU MIEJSCA PRACY

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie fryzjer może podejmować pracę w:

- salonach fryzjerskich,
- firmach kosmetyczno – fryzjerskich jako doradca, szkoleniowiec,
- jako fryzjer teatralny lub filmowy w teatrach, filharmoniach i operach,
- oraz w wytwórniach filmowych i w telewizji po uzyskaniu dodatkowej kwalifikacji FRK.01. Wykonywanie usług fryzjerskich.

Absolwent może otworzyć własną działalność gospodarczą.

TYPOWE DLA ZAWODU STANOWISKA PRACY

Do typowych stanowisk pracy w tym zawodzie należą:

- pracownik pomocniczy fryzjera (zawód pomocniczy, kształcenie w tym zawodzie jest możliwe wyłącznie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim),
- fryzjer,
- właściciel zakładu,
- fryzjer damski,
- fryzjer męski,
- fryzjer dziecięcy,
- fryzjer teatralny i filmowy,
- fryzjer - perukarz,
- barber. *

* Barber – osoba zajmująca się goleniem, stryżeniem brody, masażami, woskowaniem zarostu twarzy.

TYPOWE DLA ZAWODU WYPOSAŻENIE STANOWISK PRACY

Stanowisko pracy fryzjera zlokalizowane jest w pomieszczeniu zamkniętym wyposażonym w: centralne ogrzewanie, wentylację oraz oświetlenie dzienne i sztuczne. W zakładzie znajdują się: fotele, suszarki, szafki, stoliki, regały, kasa fiskalna oraz cała paleta przyborów ręcznych, w tym: nożyczki, brzytwy, grzebienie, szczotki do włosów, elektryczne maszynki do strzyżenia oraz sprzęt do utrzymania czystości.

Rysunek 1. petitcare on Pixabay

WYPOSAŻENIE SALONU

Przy urządzaniu salonu należy zwracać uwagę na poszczególne obszary, m.in. meble, oświetlenie, dekoracje, koncepcję kolorystyczną. Wymienione czynniki mają wpływ na odczucia klientów i powinny być dobrane odpowiednio do grupy docelowej oraz do zaplanowanej koncepcji salonu.

W zakładzie fryzjerskim znajdują się:

- Meble,
- Aparaty,
- Elektryczny sprzęt fryzjerski,
- Przybory

- Narzędzia podstawowe fryzjera
- Akcesoria fryzjerskie
- Odzież ochronna i materiały jednorazowe
- Produkty fryzjerskie - kosmetyki
- Środki do dezynfekcji sprzętu

MEBLE

Stanowisko fryzjerskie powinno być wyposażone w następujące meble:

- **fotel fryzjerski** - powinien być wygodny zarówno dla klienta, jak i dla pracującego przy nim fryzjera - powinien mieć oparcie na plecy i podparcia na ręce, obrotowe osadzenie siedziska i najlepiej przesuwac się na kółeczkach,
- **konsolę** - wiszący lub stojący zestaw składający się z lustra, półki i/lub dwóch bocznych szafek, znajdujący się na ścianie przed siedzącym klientem. Zestaw może mieć przymocowany nad lustrem punkt oświetleniowy lub może być oświetlony osobnym źródłem światła. Konsola służy zarówno klientowi, jak i fryzjerowi do obserwacji kolejnych etapów pracy, a także jako podręczna półka na aktualnie używany sprzęt,
- **pomocnik** - to plastikowa szafka z szufladkami lub stojak z osadzonymi na nim obrotowymi półeczkami, zawsze na kółkach, dość wysoka (ok. 100 cm), łatwa do przysunięcia do stanowiska pracy,
- myjnię z ceramiczną lub plastikową umywalką i wygodnym fotelikiem dla klienta,
- szafkę na odzież osobistą,
- szafkę na odzież roboczą (fartuchy),
- szafkę na ręczniki.

Ponadto, w salonie fryzjerskim znaleźć się powinny:

- suszarka na ręczniki,
- apteczka.

APARATY

- suszarka stojąca z regulacją wysokości i kąta nachylenia,
- infrazon,
- klimazon,
- nawilżacz z ozonatorem,

ELEKTRYCZNY SPRZĘT FRYZJERSKI

- suszarki ręczne o różnej mocy, z kilkoma wymiennymi nasadkami służące do suszenia i modelowania fryzur,
- maszynki elektryczne do strzyżenia o różnej mocy, z wymiennymi nasadkami umożliwiającymi regulację długości strzyżonych włosów,
- lokówki elektryczne o różnej średnicy do zakręcania i modelowania włosów,
- suszarko – lokówki o różnej średnicy, z wymiennymi szczotkami do modelowania fryzur,
- gofrownice (karbownice) do nadawania włosom dłuższym specyficznego karbowanego wyglądu,
- urządzenie zwiększające objętość włosów,
- prostownice z metalowymi lub ceramicznymi płytkami grzejnymi,
- grzebień parowy z pojemnikiem na wodę.

PRZYBORY

- szczotki - okrągłe, plastikowe lub z włosia o różnej średnicy do modelowania włosów.

NARZĘDZIA PODSTAWOWE FRYZJERA

- nożyczki – kilka par różnej wielkości, z podparciem na palec środkowy,
- grzebienie o różnej wielkości i gęstości zębów, także ze szpilkami do podnoszenia już uczesanych włosów,
- brzytwa fryzjerska.

AKCESORIA FRYZJERSKIE

Niezbędne w pracy fryzjera są również artykuły pomocnicze, takie jak:

- spinki plastikowe,
- klipsy metalowe,
- klamry,
- wałki plastikowe do zakręcania włosów,
- wałki do trwałej ondulacji – długie, krótkie, sinusoidalne,
- czepki 1-razowe,
- czepki z gumką,
- czepki do pasemek,
- pędzelki do nakładania farb,
- miseczki do rozrabiania i mieszania farb,
- dozowniki,

- siatki na włosy,
- papierki do trwalej ondulacji,
- rozpylacze do lakieru i płynów do układania włosów,
- pędzle karkówki - okrągłe i prostokątne,
- osłona do lakierowania,
- lusterko ręczne dla klienta chcącego obejrzeć tył fryzury.

ODZIEŻ OCHRONNA I MATERIAŁY JEDNORAZOWE

Do artykułów ochronnych niezbędnych na stanowisku pracy należą:

- fartuch ochronny dla fryzjera,
- peleryny fryzjerskie - z materiału i foliowe,
- ręczniki z materiału,
- ręczniki 1-razowe,
- rękawice 1-razowe,
- rękawice gumowe,
- chusteczki,
- ręczniki papierowe.

PRODUKTY FRYZJERSKIE - KOSMETYKI

Oprócz sprzętu niezbędne na stanowisku pracy są fryzjerowi kosmetyki, przy użyciu których wykonuje na włosach klienta zabiegi pielęgnacyjne i upiększające. Są to:

- szampony, odżywki i balsamy,
- farby, płukanki, wody do koloryzacji,
- płyny i utrwalacze do trwalej ondulacji,
- płyny, pianki i lotiony do układania włosów,
- środki do wykańczania fryzur: nabłyszczacze, lakiery, kremy do stylizacji, spraye, żele, gumy, środki modelujące itp.

ŚRODKI DO DEZYNFEKCJI SPRZĘTU

Fryzjer jest obowiązany do dokładnego zdezynfekowania używanego sprzętu po każdym jego użyciu. Dotyczy to głównie drobnego sprzętu mającego bezpośrednią styczność z głową i szyją klienta, a więc nożyczek, brzytwy, szczotek, grzebieni itp.

Do dezynfekcji służą środki:

- w płynie, w których zanurza się używany sprzęt (nożyczki, brzytwy, grzebienie),
- w aerozolu, którym spryskuje się np. szczotki z włosów.

Odpowiednio wyposażone stanowisko pracy, na którym przestrzegane są zasady higieny i BHP oraz pracuje uśmiechnięty, kompetentny i przyjazny fryzjer będzie zawsze chętnie odwiedzane przez Klientów.

Słowniczek wyposażenia fryzjerskiego:

- **infrazon** - wielofunkcyjne urządzenie, dzięki któremu wykonuje się takie zabiegi fryzjerskie jak trwała ondulacja, prostowanie, farbowanie, dekoloryzacja czy suszenie włosów,
- **klimazon** - wielofunkcyjne urządzenie, dzięki któremu wykonuje się takie zabiegi fryzjerskie jak trwała ondulacja, trwałe prostowanie, farbowanie, suszenie czy dekoloryzację, służy ono również do przeprowadzania różnych kuracji, pozwala pozbyć się problemów z łysieniem czy wypadaniem włosów, przetłuszczaniem się włosów, kłopotów z łupieżem,
- **nawilżacz z ozonatorem** - urządzenie służące do utrzymania prawidłowej wilgotności powietrza,
- **lotion do układania włosów** - płyn do modelowania włosów.

2. MOŻLIWOŚCI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Ścieżka uzyskania kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zawodu fryzjera.

Uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe mogą nabywać kwalifikacje w zawodzie fryzjer poprzez ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego oraz zdanie egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji FRK.01. Wykonywanie usług fryzjerskich. Warunkiem uzyskania dyplomu w zawodzie będzie posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego lub średniego lub średniego branżowego.

Również uczniowie liceum ogólnokształcącego równoległe do nauki w liceum mogą uczęszczać na kwalifikacyjny kurs zawodowy z kwalifikacji FRK.01. Wykonywanie usług fryzjerskich i zdać egzamin zawodowy z tej kwalifikacji. Dyplom w zawodzie fryzjer otrzymają po ukończeniu liceum oraz uzyskaniu wykształcenia średniego.

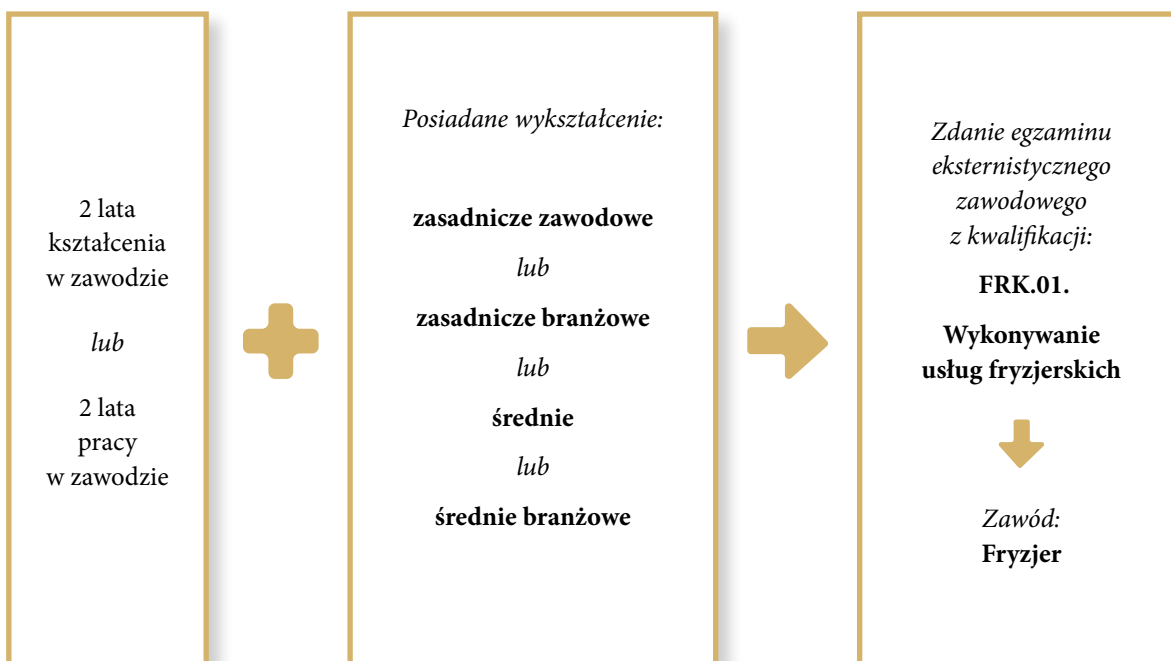
Kwalifikacje w zawodzie można także uzyskać w trybie tzw. eksternistycznych egzaminów zawodowych, do których mogą przystąpić osoby dorosłe, które co najmniej dwa lata kształciły się lub co najmniej dwa lata pracowały w zawodzie (np. za granicą). Osoby te jeśli posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe lub średnie lub średnie branżowe – mogą zostać fryzjerami po zdaniu egzaminu eksternistycznego zawodowego z kwalifikacji FRK.01. Wykonywanie usług fryzjerskich.

ŚCIEŻKI UZYSKIWANIA KWALIFIKACJI W ZAWODZIE

Ścieżka 1 (dla młodzieży szkół ponadpodstawowych i dla dorosłych)

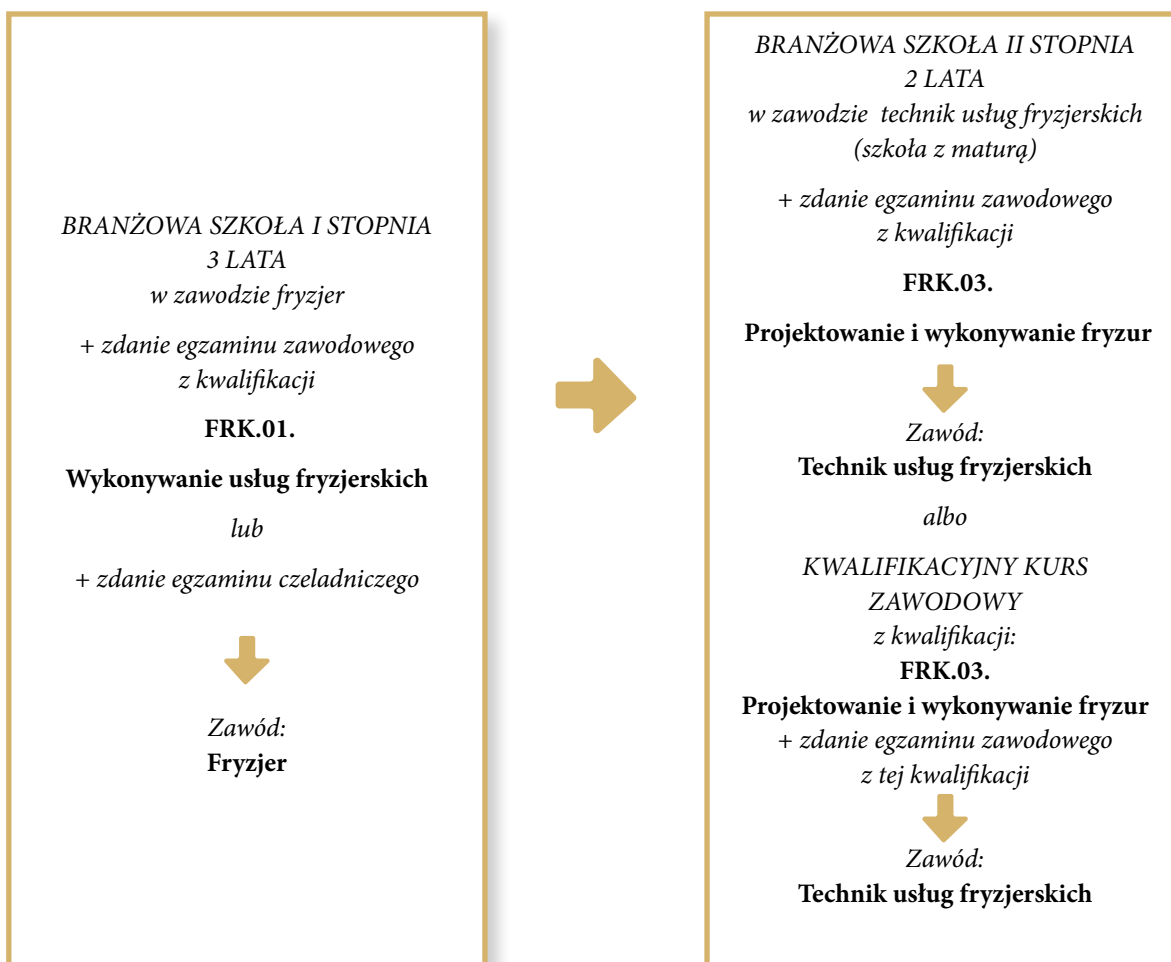
Ścieżka 2 (dla osób dorosłych posiadających)

Ścieżka 3 (dla uczniów liceum ogólnokształcącego)

**MOŻLIWOŚCI KONTYNUACJI NAUKI LUB UZUPEŁNIANIA KWALIFIKACJI
- FRYZJER**

DODATKOWE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE W ZAKRESIE ZAWODU FRYZJER

W trakcie nauki zawodu fryzjer szkoła prowadząca kształcenie zawodowe poza realizacją treści kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego będzie mogła zaoferować uczniom przygotowanie do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych, kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji lub dodatkowych uprawnień zawodowych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego dla zawodu fryzjer przewiduje, że uczniowie mogą nabywać dodatkowe umiejętności zawodowe w zakresie:

Lp.	Nazwa dodatkowych umiejętności zawodowych	Zawody, z którymi są zawiązane dodatkowe umiejętności
1.	Wykonywanie i pielęgnacja tresek	fryzjer technik usług fryzjerskich
2.	Zagęszczanie i przedłużanie włosów	
3.	Elementy trychologii we fryzjerstwie	
4.	Podstawy barberstwa	
5.	Stylizacja koloru	
6.	Podstawy charakteryzacji	fryzjer technik usług fryzjerskich technik usług kosmetycznych

KURSY I SZKOLENIA DOKSZTAŁCAJĄCE

Każdy fryzjer powinien ustawicznie doskonalić własne umiejętności zawodowe. Może poszerzać je poprzez udział w szkoleniach i pokazach fryzjerskich organizowanych przez firmy i producentów wyrobów fryzjerskich oraz organizacje branżowe. Może także uzupełniać kwalifikacje cząstkowe poprzez udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych o charakterze pokrewnym do posiadanych kwalifikacji lub uzupełniać kwalifikacje rynkowe np. w zakresie przedłużania włosów.

3. SYTUACJA ZAWODU NA RYNKU PRACY

ZAPOTRZEBOWANIE

Rynek usług fryzjerskich jest od lat ustabilizowany, a zapotrzebowanie na wykwalifikowanych fryzjerów jest stałe. Fryzjer bez doświadczenia najczęściej może podjąć pracę w miejscu praktyk, odbywanych w trakcie edukacji. Fryzjer może znaleźć zatrudnienie w renomowanych salonach fryzjerskich czy też fryzjersko – kosmetycznych również w takich miejscach, jak teatry, telewizja, studia fotograficzne, branża mody może otworzyć własną działalność gospodarczą.

PROGNOZA ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACOWNIKÓW W ZAWODACH SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO NA KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM RYNKU PRACY

Prognoza zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego została opublikowana obwieszczeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.

Prognoza stanowi syntetyczne ujęcie różnych źródeł opisujących tendencje na rynku pracy w odniesieniu do strategii rozwoju państwa i regionów. Celem prognozy jest dostarczenie informacji do kształtowania oferty szkolnictwa branżowego we właściwy sposób do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy, a co za tym idzie dopasowanie oferty szkolnictwa branżowego do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy.

W dokumencie można znaleźć uporządkowany alfabetycznie wykaz zawodów szkolnictwa branżowego, na które - ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa - prognozowane jest szczególne zapotrzebowanie na krajowym rynku pracy. W zestawieniu znajdują się również dane dotyczące rynku pracy w poszczególnych województwach, dla zawodów dla których prognozowane jest istotne i umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników.

Prognoza taka ma ukazywać się corocznie w terminie do dnia 1 lutego danego roku.

1. Zawód fryzjer w prognozie zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym rynku pracy.

W prognozie na rok szkolny 2019/2020 nie ma zawodu fryzjer wśród zawodów dla

których, ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, prognozowane jest szczególne zapotrzebowanie na pracowników na krajowym rynku pracy.

2. Zawód fryzjer w prognozie zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na wojewódzkim rynku pracy.

W prognozie na rok szkolny 2019/2020 dla zawodu fryzjer zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na poszczególnych wojewódzkich rynkach pracy przedstawia się następująco:

Województwo	Istotne zapotrzebowanie	Umiarkowane zapotrzebowanie
woj. dolnośląskie	—	TAK
woj. kujawsko-pomorskie	—	TAK
woj. lubelskie	—	TAK
woj. lubuskie	—	TAK
woj. łódzkie	—	TAK
woj. małopolskie	—	—
woj. mazowieckie	—	TAK
woj. opolskie	—	TAK
woj. podkarpackie	—	TAK
woj. podlaskie	—	TAK
woj. pomorskie	—	TAK
woj. śląskie	—	TAK
woj. świętokrzyskie	—	TAK
woj. warmińsko-mazurskie	—	TAK
woj. wielkopolskie	—	TAK
woj. zachodniopomorskie	—	TAK

- www.pracuj.pl
- www.gazetapraca.pl
- www.praca.pl
- www.praca.gov.pl
- www.praca.money.pl
- www.praca.gratka.pl/fryzjer

Portale branżowe:

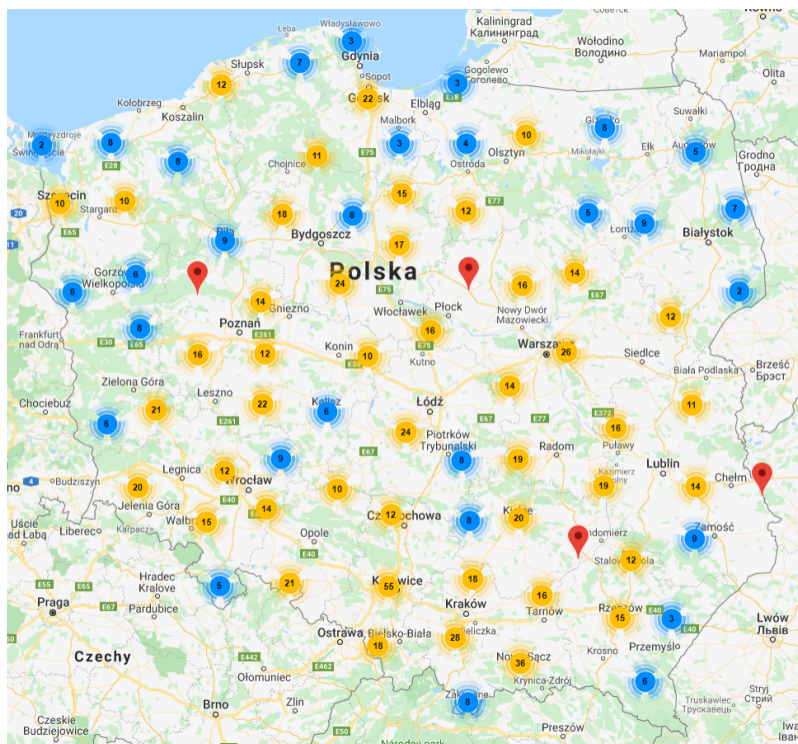
- www.fryzjerzy.pl
- www.fryzjerpolski.pl
- www.abcfryzjera.pl

4. STATYSTYKI ORAZ INFORMACJE DOTYCZĄCE SZKÓŁ

Dane statystyczne, ogólne informacje dotyczące szkół możesz znaleźć w opracowaniach Głównego Urzędu Statystycznego, „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2018/2019”.

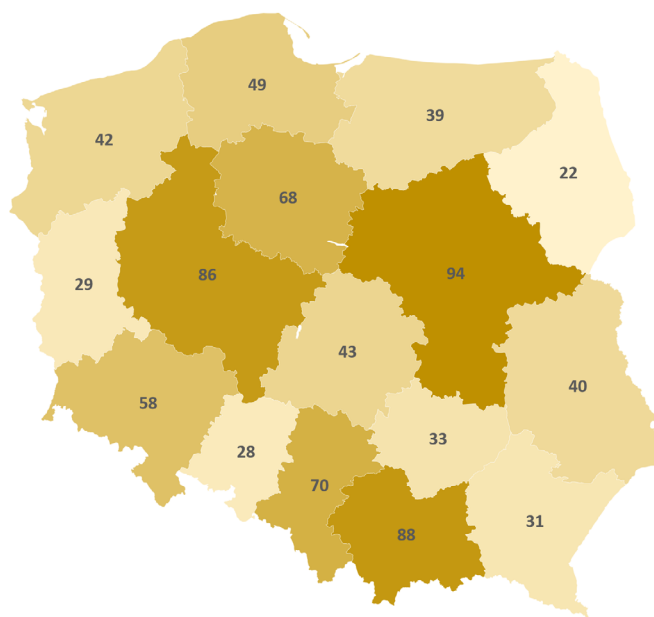
SZKOŁY PROWADZĄCE KSZTAŁCENIE W ZAWODZIE

Informację o szkołach prowadzących kształcenie w tym zawodzie na terenie całego kraju znajdziesz pod adresem: <https://rspo.men.gov.pl/>.

Orientacyjna mapa szkół prowadzących kształcenie w zawodzie fryzjer w roku szkolnym 2019/2020.

Szkoły kształcące w zawodzie - Fryzjer

PREFERENCJE UCZNIÓW PRZY WYBORZE SZKOŁY

Poniżej mapa obrazująca liczbę uczniów, którzy wybrali kształcenie w zawodzie fryzjer, w roku szkolnym 2019/2020.

Wybory uczniów - Fryzjer

WYNIKI EGZAMINÓW ZAWODOWYCH

W trakcie nauki w szkole uczniowie zdają egzamin zawodowy. Zdany egzamin oraz ukończenie szkoły, daje tytuł fryzjera.

Jeżeli zdający uzyskał:

1. z części pisemnej - co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania oraz
2. z części praktycznej - co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania - zdał egzamin zawodowy i wówczas dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala dla niego wynik egzaminu zawodowego.

Wyniki szczegółowe dla kwalifikacji A.19. oraz A.23. na podstawie opublikowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2018 roku.

Symbol kwalifikacji	Nazwa kwalifikacji	Nakład i symbol zawodu w którym wyodrębniono daną kwalifikację	Liczba osób przystępujących do egzaminu			Zdawalność		
			część pisemna	część praktyczna	cały egzamin*	zdawalność cz. pisemna	zdawalność cz. praktyczna	zdawalność egzaminu
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w styczniu i lutym 2018 roku								
A.19.	Wykonywanie zabiegów fryzjerskich	514101 - Fryzjer, 514105 - Technik usług fryzjerskich	25	297	265	89,08%	98,65%	97,74%
A.23.	Projektowanie fryzur	514105 - Technik usług fryzjerskich	2354	2434	2337	95,41%	82,29%	81,39%
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w maju i czerwcu 2018 roku								

A.19.	Wykonywanie zabiegów fryzjerskich	514101 - Fryzjer, 514105 - Technik usług fryzjerskich	-	-	-	-	-	-
A.23.	Projektowanie fryzur	514105 - Technik usług fryzjerskich	-	-	-	-	-	-
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w czerwcu i lipcu 2018 roku								
A.19.	Wykonywanie zabiegów fryzjerskich	514101 - Fryzjer, 514105 - Technik usług fryzjerskich	3539	3514	3449	92,09%	98,72%	91,97%
A.23.	Projektowanie fryzur	514105 - Technik usług fryzjerskich	489	668	450	96,73%	56,44%	69,11%

**Dane zdających, którzy przystąpili do obu części egzaminu*

Źródło: na podstawie Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2018 roku, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

Zdawalność egzaminu z podziałem na uczniów, absolwentów, eksternów i osoby, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe w kwalifikacjach A.19. i A.23.

Symbol kwalifikacji	absolwent			ekstern			kursant			uczeń		
	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin *	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin *	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin *	część pisemna	część praktyczna	cały egzamin *
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w styczniu i lutym 2018 roku												
A.19.	50%	100%	50%	-	-	-	96%	99%	98%	89%	97%	100%
A.23.	70%	61%	25%	-	-	-	93%	86%	84%	96%	83%	81%
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w maju i czerwcu 2018 roku												
A.19.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A.23.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wyniki ogólne egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w czerwcu i lipcu 2018 roku												
A.19.	76,50%	99,4%	80,7%	83,3%	100%	100%	96,9%	98,1%	96,1%	92,5%	98,7%	92,1%
A.23.	94,2%	37%	50%	-	-	-	99,2%	76,8%	78,5%	94,40%	46,6%	61,1%

*obejmuje zdających, którzy uzyskali wyniki z obu części egzaminu (przystąpili do obu części egzaminu)

Źródło: na podstawie Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2018 roku, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

CZĘŚĆ III – MATERIAŁY POMOCNICZE

1. NARZĘDZIA I MATERIAŁY WZBOGACAJĄCE WARSZTAT PRACY DORADCÓW ZAWODOWYCH

PRZYDATNE LINKI

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U.z 2019 r. poz.991)	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000991
Centralna Komisja Egzaminacyjna – wytyczne do egzaminów zawodowych	https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/
Główny Urząd Statystyczny – dane dotyczące edukacji	https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/
Centrum Informatyczne Edukacji – dane statystyczne	https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/dane-statystyczne/uczniowie-dane-statystyczne/
Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych	https://rspo.men.gov.pl
Ministerstwo Edukacji Narodowej – kształcenie zawodowe	https://www.gov.pl/web/edukacja/szkolnictwo-branzowe
Doradztwo edukacyjno-zawodowe Ośrodek Rozwoju Edukacji	http://doradztwo.ore.edu.pl/
Eurodoradztwo Polska w resorcie pracy	http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/

Europejskie Ramy Akredytacji dla praktyków poradnictwa zawodowego	http://www.corep.it
Instytut Charakterologii	http://charakterologia.pl/
Portal Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES)	www.eures.praca.gov.pl
Portal publicznych służb zatrudnienia	http://www.psz.praca.gov.pl
Portal Rynek Pracy	http://rynekpracy.org
Portal Rynku Pracy	http://hrk.pl/is
Instytut Badań Edukacyjnych	www.ibe.edu.pl

2. NARZĘDZIA I MATERIAŁY ROZSZERZAJĄCE INFORMACJĘ ZAWODOZNAWCZĄ

- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego Fryzjer_514101,
- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego – Technik usług fryzjerskich_514105,
- Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego – Pracownik pomocniczy fryzjera_932920,
- Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego),
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie – Fryzjer_514101,
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie – Technik usług fryzjerskich_514105,
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie – Pracownik pomocniczy fryzjera_932920,
- Oświata_i_wychowanie_w_roku_szkolnym_2018-2019,
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym

i wojewódzkim rynku pracy (M.P. z 2019 poz. 276).

PRASA BRANŻOWA

- „Kurier Fryzjerski”,
- „Fale Loki Koki”,
- „Estetica Polska”.

IMPREZY BRANŻOWE

- Targi LOOK i beauty VISION (targi branży fryzjerskiej i kosmetyczne),
- Academy Day (święto najlepszych, polskich akademii fryzjerskich),
- Hair Forum.

Obudowa Multimedialna Doradztwa Zawodowego

Informacja zawodoznawcza dedykowana młodzieży i dorosłym.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

